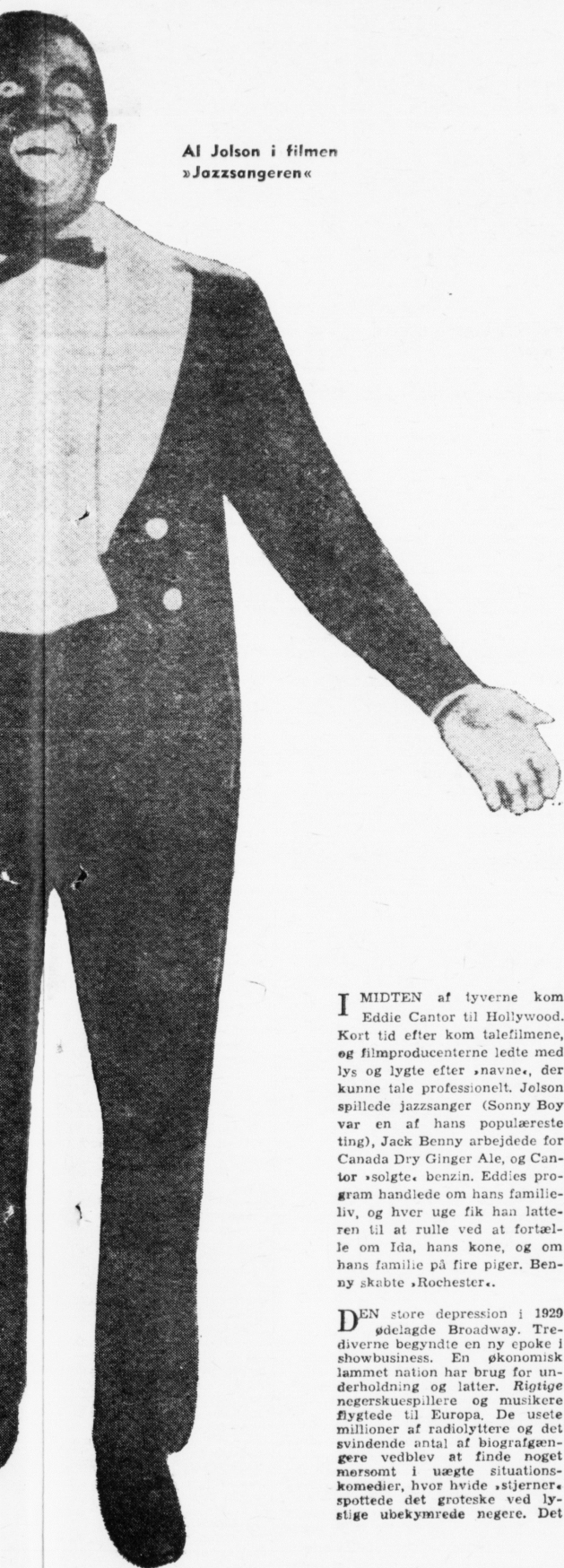

Al Jolson i filmen
»Jazzsangeren«

— og uden maskering

Af ED. REEVES

I MIDTEN af tyverne kom Eddie Cantor til Hollywood. Kort tid efter kom talefilmene, og filmproducenterne ledte med lys og lygte efter »navne«, der kunne tale professionelt. Jolson spillede jazzsanger (Sonny Boy var en af hans populæreste ting), Jack Benny arbejdede for Canada Dry Ginger Ale, og Cantor »solgte« benzín. Eddies program handlede om hans familieleven, og hver uge fik han latteren til at rulle ved at fortælle om Ida, hans kone, og om hans familie på fire piger. Benny skabte »Rochester«.

Den store depression i 1929 ødelagde Broadway. Trediveerne begyndte en ny epoke i showbusiness. En økonomisk lammet nation har brug for underholdning og latter. Rigtige negerskuespillere og musikere flygtede til Europa. De usete millioner af radiolyttere og det svindende antal af biografgængere vedblev at finde noget morsomt i uægte situationskomedier, hvor hvide »stjerner« spottede det groteske ved lytlige ubekymrede negere. Det

grovest nedladende radioprogram var Amos og Andy, som hver aften sødede deres ansigter, før de gik til mikrofonen, hvor de i en halv time på gynende grund fumlede og mumlede sig gennem en række »neger«-opblæstheder i en stil flere grader under Jolsons tåbeligheder. Det var amerikansk humor i trediveerne: uvidende negre, stupide græske restauratører, umælende sortsmudsede italienere og skøre russere.

Men flere mindre grupper begyndte at blive flove over alt dette. Lidt efter lidt blev vittigheder og morsomheder, der sigtede på en særlig racegruppe, slettet. Det blev en uskreven lov, at alle ironiske hentydninger til religion og race var tabu — undtagen naturligvis hvor det drejede sig om negre. »Onkel Sam«-komikerne, stød uden for denne lov.

Eddie Cantor »vaskede sit ansigt« en gang i begyndelsen af fyrrerne (næsten samtidigt med at Hitler kom til magten). Hans program begyndte at vise negerstjerner (Buck og Bubbles, »Slam« Steward og Thelma Carpenter). Han hjalp Bill »Bojangles« Robinson med at blive medlem af Friar's Club (en

berømt skuespillerklub), hvor Cantor plejede at komme.

Cantor tabte en formue i Wall Street, men han blev rig igen ved at skrive en bestseller, hvor han gjorde grin med sin fiasko i højfinansien. En efter en »opdagede« han Deanna Durbin, Bobby Francks, Jan Peerce og Eddie Fischer. Han mødte verden ansigt til ansigt, og som han var født — med hvid hud. Hans langvarige strid med Jolson blev glemt. De to mænd viede sig til Israels sag.

Amos og Andy, nu multimillionærer, blev skarpt kritiseret af negerpressen og fra prædikestolen. Som udvej begyndte de at bruge negerskuespillere i deres ensembler. McIntire & Heath var døde. Hattie McDaniels, den evige kokkepige, vandt en Oscar for en birolle. Clarence Muse, en fin karakter-skuespiller, fik lov til at optræde uden prop.

MENS de hvide skuespillere kom frem fra deres falske facader, kom negerskuespillerne frem i lyset. Sammy Davis Jr., »Slapsy« White og Dick Gregory er en moderne talentfuld trio, som før i tiden ville have været nødt til at sværte sig for at blive antaget. Ingen neger i dag

ville acceptere en teaterrolle som forhenværende »typisk« neger.

★
Efterligning siges at være den højeste form for smiger. »Onkel Sam«-komedie, med sin skizoide blanding af had og hyklerisk beundring spottede den menneskelige værdighed hos både farvede og hvide skuespillere og tilfredsstillede en farlig hunger hos tilskuerne. Synet af en hvid person, der udstyrer sig selv med kendetegnene på en hadet og foragtet race og den selvmodsigende opførsel, der blev påtvunget en oprindelig sort skuespiller, som skønt allerede sort skulle gøres endnu sortere, eksisterer ikke længere i amerikansk folketheaterliv. Den tvivlsomme værdi af en national folkehumor som »Onkel Sam«-komedien, er blevet afsjæret som det, den virkelig er (og var) — en parodi.

Eddie Cantors farvel var naturligt, og med ham forsvandt for altid en mærkelig amerikansk skik.